

sposobnosti apsolutizma u ministarstvom predsjedništvu.

Nakon ovoga govora dra Korošca

Vodstvo Slovenske Pučke Stranke odobrilo je rad stranke, njen politički pravac i izlaganje dra Korošca.

Zadruga i zemljoradnički kredit.

U Narodnoj Skupštini je konačno primljen zakon o zemljoradničkom kreditu. Po novinskim izvještajima jedan bi se g. ministar tokom rasprave bio izrazio u smislu, da zadruge, koje će poslovati po tom novom zakonu, imadu također svrhu, da paraliziraju postojeće zadruge, koje da su plemenske i vjerske. Ne manje jasno su se izrazili i drugi istaknuti članovi vladine većine, kad su isticali, da će novi zakon doprinijeti našem narodnom ujedinjenju, ideji unitarizma i slično. Dakle od jednog čisto ekonomskog pitanja učinilo se političko i potom stranačko pitanje. Samo naivni ili sasvim zaslijepjeni ljudi mogu se nadati uspjehu od novoga zakona pod takvim auspicijima.

Iz pretesa toga zakona nijesmo mogli razabrati, na kojoj nauci ekonomske znanosti njegovi stvoritelji i zagovaratelji oslanjaju svoje uvjerenje, da će zakon donijeti narodu one koristi, koje ističu. Naravno je, da se ne mogu pozvati na nijedno djelo, koje se bavi narodnom ekonomijom, na nijednog učenjaka ove znanosti, na nijednog stručnjaka ni praktičara, jer svi jednoglasno osuđuju sistem, na komu se zakon temelji, ne samo kao po sebi reakcionaran, nego i kao silno štetan po narodnu ekonomiju i napredak.

Znanost i sve dosadašnje iskustvo nas uči, da država nije niti isključivi niti glavni faktor, činilac, napretka. Glavni činilac napretka je inicijativa pojedinaca i slobodnih udruženja. To nam kazuje sva povijest čovječanstva, kazuju nam svi veliki izumi, velike ustanove. Sve to ne ćemo da nabrajamo, jer ne spada u granice jednoga novinarskog članka. No ako o tomu razmišlja i prost čovjek, dat će pravo ovoj nauci.

Ova velika akcija države, koja uzima skoro potpuno u svoje ruke pitanje upravljanja za zadržanim životom i ustanovama, koja sebi pridržava svu inicijativu, isključujući svaki odlučni utjecaj pojedinaca i slobodnih udruženja, ne može da znači nego veliki nazadak u gospodarskom i socijalnom životu.

U ovom pogledu je jedan znameniti francuski učenjak kazao i dokazao, koliko je bolje i po narod i po državu korisnije, da život i inicijativa budu prošireni u cijelom narodu, u cijelom društvenom tijelu, a ne da sve to bude usredotočeno u jednom samom organu, komu stoji na raspolaganju

velika moć prisiljavanja i nametanja.

Osobito kod nas, gdje strancarstvo neumoljivo dominira na svakom polju javnoga života, utjecaji politički i izborni mogu biti kobni za razvoj i napredak zadrugarstva, uza sve žrtve, što narod preko državne vlasti dopri-naša za njegovo promicanje.

Zadrugne organizacije, koje već postoje, osim nekih iznimaka rezultat su silnoga napora i rada pojedinaca od više decenija. One su nastale privatnom inicijativom. Njihov temelj je samopomoć i svijest solidarnosti. Požrtvovnost i nesebičnost bila je glavna odlika pokretača i voditelja. U tim je organizacijama nagomilano veliki moralni kapital znanja i iskustva. Nema nijednog razboritog razloga, da se sada gotovo stvara nešto nova, mjesto da se ono, što postoji, unaprijedi, proširi i što nije dobro ispravi. Neka se promisli samo na veliki rad i trošak, što će zahtijevati stvaranje novih ustanova. S druge strane ideja samopomoći i solidarnosti stradat će na veliku štetu po ekonomski napredak. Nestat će onog općeg interesa za zadrugarstvo, pošto će sretnici, koji će dobiti zajmovo iz državnog fonda, smatrati to kao darovano i sve će se umrtviti, jer drugi članovi ne će imati ni povoda ni volje, da moralnim pritiskom djeluju na nemarnog druga.

Mnogo se govori o francuskim zadrugama, koje država obilno pripomaže, ponajviše predujmovima uz neznatnu kamatu. Zemljoradničke kreditne zadruge u Francuskoj, koje obično zovu „banques rurales“, odgovaraju tipu Šulce-Delič i Reiffeisen, kao i sve naše postojeće zadruge sa razlikom, što su prve nastale uslijed državne subvencije, što im „smanjuje zaslugu“, kako se jedan francuski ekonomist izrazio. Svakako ove zadruge u Francuskoj nijesu, po našem mišljenju, pokazale osobitih uspjeha. Prema podacima, što su nam na raspolaganju, ove zadruge su imale godine 1909. 127.140 zadrugara. Više ih je, mislimo, imala tada mala Slovenija. Je li se od tada što promijenilo, nije nam poznato.

Svakako je potrebno, da država izade ususret zadrugarstvu obilnim kreditima. No radi toga ne smiju se skućiti zadruge, ne smije se uništavati privatna inicijativa ni slabiti svijest solidarnosti i samopomoći. Da se to ne dogodi, treba postojeću zadrugarsku zgradu dalje dizati, proširivati i popravljati, a ne rušiti je.

Iz domaće i vanjske politike.

p POLITIČKA ŠAMARANJA RADIČEVACA. U petak 12. o. mj. prije podne došao je kao prva tačka dnevnog reda sjednice Nar. Skupštine izvještaj ankete komisije o mandatima radičevaca, kojih verifikacija je bila 27. ožujka odgođena. Iza kako je izvještaj pročitan, predložio je u ime radikalne i samostalne demokratske stranke Milutin Dragović, da se izvještaj pošalje verifikacionom odboru. O prijedlogu govorili su dr Polić, Anđelinović, Kokanović i Trumbić, koji su zagovarali, da se mandati odmah verificiraju, te dr Budisavljević i ministar Uzunović, koji su branili prijedlog vladine većine. Prijedlog Dragovića je bio kod glasovanja primljen. Značajno je, da je sa opozi-

jom glasovao protiv prijedloga Dragovića i Ljuba Jovanović. Tako su odgodom verifikacije radičevci dobili još jedan šamar. Značajno je, da radikalni još nijesu zadovoljni dokazima ljubavi sa strane radičevaca. **Samo-uprava** od ponedjeljka piše, da su za „trajnost i čvrstinu budućega sporazuma“ potrebna i „izvjesna djela“.

p PAVLE RADIČ — PREDSEDNIK ODBORA ZA PODIGNUĆE SPO-MENIKA KRALJU PETRU! U petak popodne održana je konstituirajuća sjednica odbora za podignuće spomenika kralju Petru. Opozicija je došla u punom broju, a vladina većina je namjerno poslala mali broj članova, tako da su kod glasovanja imali Ljuba Jovanović, koga je kandidirala vladi-

na većina, i Pavle Radič, koga je predložio dr Spaho, jednak broj glasova. Ljuba Jovanović, koji je predsjedao sjednici, dao je svoj glas za Radiča. Tako je P. Radič postao predsjednikom odbora.

p ODSJECI ZAKONODAVNOG ODBORA za zakonske nacрте nastavljuju radom. Zakonski nacrt o poljoprivrednim kreditima je bio prihvaćen, a u skupštini je sad i primljen. Sada se raspravljaju zakonski nacrti o štampi i pučkim školama.

p ZBOR PRIBIČEVIĆA U SISKU. U nedjelju održao je Sv. Pribičević zbor u Sisku. Na zboru je kao obično govorio o svom čvrstom položaju te žestoko napao radičevce, što ne će s njim u vladu. Prigodom zbora su sisački radičevci izdali proglas, kojim pozivaju građane, da bojkotuju zbor te drže zatvorena vrata i prozore. Taj proglas je policija zaplijenila.

p † PAVLE MARINKOVIĆ. U srijedu je umro u Vrnjačkoj banji dr Pavle Marinković, brat Davidovičevca dra Vojislava Marinkovića. Pokojnik se isticao u političkom životu Srbije kao vođa naprednjaka. Nakon pre-vrata ušao je u demokratsku stranku te je bio u raznim vladama ministar. Zadnjih se godina povukao iz političkog života.

p UTISAK GOVORA DRA KOROŠCA. Govor dra Korošca na sastanku glavnog odbora SLS je izazvao različite komentare u političkim krugovima. Zajednički Hrvati je donio govor u cjelini i simpatično se o njemu izrazio, tako da je Radičeva Slavenska knjižara odbila da prodaje glavni zajednički organ. Radičevci, i to oni, koji odobravaju političke nastupe Radičeva sinovca, silno se ljute na Koroščevu konstataciju, da će radičevci goli i bosi ući u vladu. U Beogradu smatraju, da je dr Koroščev govor ultimatum radičevcima, da se opredijele ili za politiku bloka sporazuma ili za Pribičević-Pašičevu vladu.

p IMENDAN DRA KOROŠCA je u subotu bio u Nar. Skupštini proslavljen na osobiti način. Zastupnici SLS su došli u dvoranu Skupštine sa bijelim karamfilima u zapačku, što je neke radikale bilo u oči. Čak i sam potpredsjednik Skupštine dr Nikola Subotić nije nikako mogao da podnese to, pak je pozvao slovenske zastupnike, da skinu cvjetove, što je izazvalo pravu veselost kod zastupnika. Međutim, kako su neki radikali i pribičevci bili previše nestrpljivi, to je dr Hohnjec otišao predsjedniku Skupštine te mu saopćio, da se klub u Skupštini tako predstavio, jer da je dru Korošcu na Antunovo god. Kad se to pročulo, prestala je sva buka te su sa svih strana pohitjeli poslanici, da čestitaju dru Korošcu. Osobito je upalo u oči, da je velik broj odličnih radikala išao na čestitanje.

p RADIKALI PROTIV PRIBIČEVIĆA. U ponedjeljak doputovala je u Beograd jedna delegacija radikala iz

Banije te primorsko-krajiške oblasti pod vodstvom bivših ministara dra Peleša i dra Supila. Hrvatski radikali su posjetili predsjednika Skupštine Trifkovića i predsjednika radikalnog kluba Lj. Živkovića te se potužili na proganjanja radikala, koja vrše samostalni demokrati. Tom prilikom se radikalna **Samo-uprava** oborila na Pribičevića te ih ozbiljno opomenula, da ne budu neloyalni.

p ZATVOREN JE VELIKI PRIJATELJ JUGOSLAVENA sveučilišni profesor i bivši talijanski demokratski nar. zastupnik Gaetano Salvemini. Fašisti su ga optužili, da je sudjelovao kod izdavanja tajnoga protivu-fašističkoga lista *Ne predajmo se!* te je bio prošle sedmice na zahtjev državnih vlasti uapšćen. Salvemini je jedan od onih rijetkih talijanskih ljudi, koji su se uvijek zauzimali za položaj Hrvata i Slovenaca u Italiji. 1920. g., kad sudbina našega naroda još nije bila rješena, on je u talijanskom parlamentu otvoreno ustao protiv zahtjeva nacionalista, da te zemlje pripadnu Italiji te je među ostalim rekao, da bi onda Italija morala da crnožuta vješala, na koja je bio obješen Battisti, preboji talijanskom trobojkom. Salvemini je pred tri godine posjetio našu braću u Julskoj Veneciji, te je u jednom velikom predavanju u Gorici odlučno nastupio za slovensko-hrvatsku zemaljsku autonomiju i potpuno naše školstvo.

p AVENTINSKA OPOZICIJA, u koju spadaju socijaliste, popolari, demokratski i republikanci, a koja se od juna lanjske godine apstinira od sudjelovanja u radu talijanskog parlamenta, zaključila je u subotu po debati, koja je trajala tri ure, da će aktivno učestvovati u radu parlamenta. Taj zaključak je izazvao veliku senzaciju, jer su osobito Nit-tijevi demokrati bili protivni, da se opozicija povrti u parlament, dok su Turatijevi socijaliste i popolari bili za to.

p OPET KRIZA BELGIJSKE VLAD-E. Budući da je novog katolicko-socijalističkoj vladi u komori i senatu sa 63 protiv 62 glasa iskazano nepovjerenje, to je ministarski predsjednik Pouillet predao demisiju. Vlada je ostala u manjini, jer su konservativni zastupnici katoličke stranke odlučno ustali protiv kolaboracije sa socijalistima. Drži se, da će radi toga doći do raspjeda u stranci te da će kršćanski demokrati sa socijalistima sastaviti novu vladu.

p USTANAK PROTIV ENGLEZA. U Mosulu su buknuli nemiri protiv Engleza u času, kad su engleski oficiri napastovali javno na ulici muslimanske žene. Razbješnjelo pučanstvo navalilo je na kasarne te masakriralo engleske oficire i vojnike. Ustanak se širi po čitavom kraju, te su engleske vlasti proglasile opsadno stanje i poslale jaka odjeljenja vojske u Mosul.

Orlovski vijesnik.

NOVO ORLOVSKO DRUŠTVO. Prošlih dana održana je konstituirajuća skupština našeg Hrvatskoga Katoličkoga Orla „Subić“ u Lišanima. Pročitana su i jednoglasno primljena društvena pravila. Zatim je izabrana ova uprava: Predsjednik Stipić Šime Josin, tajnik-blagajnik Čurčija Ivan Šimin, načelnik Mijić Lovre Šimin; za preglednike Stipić Marko Nikolin i Nimac Frano Antin; u časni sud: O. fra Pavao Silov, Mijić Šime pk. Šime i Nimac Marko Josin. Zasad nas ima 20 redovnih članova, od kojih 16 vještaca, 10 podpirućih članova i 20 narastažaca. Nadamo se, da će naš Orol „Subić“ raskriti svoja krila po čitavom Kotaru od Prukijana do Vrane i svoju davnu baštinu obnoviti u duhu pk. Pavla Šubića, bibriskog kneza. - Predsjednik Stipić Šime. - Tajnik Čurčija Josip.

CIPELE

od crne ili smeđe teleće kože, domaće izradba Din 160.— od finog crnog bokska Din 200.— razasijala veletrovinna R. Sternecki, Celje br. 17. Slovenija.

Ilustrirani cjenik sa preko 1000 slika šalje se svakome badava. Uzorke štofova, kamgarna i razne manufakturne robe dobijete 8 dana na ogled. Ako roba ne od-mo-ga, ona nije odsječena, može se promijeniti, ili pak vratiti novac. Narudž-ba preko Din. 500.— šalje se od poštarne slobodno. Zastupnici se primaju. Trgovci engros cijene.

Orlovsko slavlje u Prekome.

Najavljeni izlet šibenskog „Orla“ u Preko, te javni nastup skupa sa tamošnjim „Orlom“ održao se 14. t. mj.

Već ranim jutrom pohriše Orlice k Stolu Gospodnjemu, a izletnici se sakupljahu oko Badžane i oko parobroda. Nešto iza 5 sati iz Badžane krenulo je 160 vježbača i vježbačica, predvođenih „Šibenskom glazbom“ Glavnom ulicom pak obalom do parobroda, pred kojim već bijaše sakupljeno brojno mnoštvo izletnika i njihovih prijatelja. Svih nas je bilo preko 300. Lagana kišica, koja je noću i ranim jutrom sipala, rashladila je vazduh, koji je bio osobito prijatan na moru popraćen laganim sjevernjakom. Lepršaju rupčići, viju se zastavice na parobrodu, a akordi orlovske himne odzvanjahu diljem šibenske luke... Bratska sreća nadođe se brže na otvorenom moru. Pjevanje i sviranje glazbe kratilo je vrijeme dugoga putovanja, a cilj, koji je lebdio svima pred očima, davao je osobiti čar i raspoloženje našim izletnicima. Kad parobrod zakrenu umurtersku uvalu „Vučigrade“, da primi delegate murterskog „Orla“, zagruvaše muzari sa obale, zaori orlovska himna, a gromki „Bog živi“ odjekivaše naizmjenice s jedne i druge strane. Deset predstavnika Orlova i Orlice iz Murtera pridružiše se svojoj braći, da skupa posjete braću na pragu otetog nam Zadra i da pošalju preko mora svoj zarobljenjoi braći svoj orlovski pozdrav.

Prozlažeći mimo sela i varoši pozdravljeni sa obala ubavih naših otoka stigoše Orli i Orlice na domak Prekome. Pucanje i glazba tako je elektriziralo jedne i druge, da su nam srca drhtala od uzrujanosti očekujući, kad će se most spustiti na pristanište i Orao pozdraviti svoga brata Orla.

Tu smo... Nepregledno mnoštvo trči preko vježbališta i ispod slavloluka, da bude svjedokom bratskoj slavi. Orlovski „Bog živi“ zaori sa obje strane.

Postrojena četa prečkih Orlova predvodila nas je i na zapovijed načelnika br. dra Vučića svi se poredasmo, da u strogom pozoru počastimo trohminu i orlovsku himnu, koje je odsvirala „Šibenska Glazba“ te da poslušamo pozdravni govor Prečanina glagolaša O. A. Nižića, koji nas je u ime Preka oslovio, a odvratio mu je brat P. Doko u ime šibenskog „Orla“

i „Krešimirovog“ orlovskog okružja istaknuvši važnost ovoga našega prvog izleta u Preko baš radi toga, jer je ovo pokraj izgubljenog Zadra. Iza toga se formirala duga povorka Orlova i Orlica i upufla do Sr. Poglavarstva, gdje je vodstvo pozdravilo g. Sr. Poglavara, a glazba odsvirala trohminu. Povorka je krenula i do općinskog doma, da i tamo iskaže počast, a vodstvo pozdrav. Napokon kroz gusti špalir i kišu cvijeća stiže povorka u župnu crkvu, gdje je prisustvovala staroslavenskoj službi Božjoj, preko koje je pjevao njemu školski zbor učenica pod vrsnom upravom direktora O. B. Sorića.

Uto su stigli Orlovi i Orlice iz Sala — puna dva broda sa motorom — predvođeni od svog dičnog predsjednika župnika vč. Strgačića: bilo ih je do 70. Bili su dočekani od šibenskih i prečkih Orlova i Orlica i najsrdčajnije pozdravljeni, pak su u najuzornijem redu pohrišli na pokusne vježbe, koje su se iza sv. Mise održale na ubavom otočiću Oo. Trečoredaca. Zatim je slijedio zajednički objed u bašči Hotela brata Mašine, koji je protekao u najboljem raspoloženju.

U 3 1/2 sata održalo se javno zborovanje u velikoj dvorani Uljarske Zadruge, kojemu je uz Orlove i Orlice iz Šibenika, Sala, Preka i Murtera prisustvovalo mnoštvo Prečana oboga spola te delegati HOS-a i splitskog „Orla“. Zbor je otvorio i predsjedao mu predsjednik „Krešimirovog“ orlovskog okružja brat P. Doko. Još su govorili: delegat HOS-a br. D. Žanko, predsjednik šibenskog „Orla“ br. Vi. Kulić, predsjednik splitskog „Orla“ br. F. Ž. Donadini, u ime „Pavlinovića“ akademičar br. B. Duličić, predsjednik salskog „Orla“ br. don A. Strgačić, predsjednik murterskog „Orla“ br. J. Turčinov, tajnik „Krešimirovog“ orl. okružja br. don A. Radić, načelnik br. dr. Vj. Vučić, u ime prečkog „Orla“ br. B. Lončar i t. d. Sva braća i sestre — njih 12 na broju — u svojim zanosnim i vatrenim govorima isticali su na osobiti način karakter i zasade „Orla“, njegov kulturni, odgojni i nacionalni program, a ujedno se ogradile proti napadajima i podvalama, kojima se hoće da omrazi i otuđi narod od „Orla“ radi njegova tobože protudržavnog rada. Svih se ipak najugodnije

dojmio lijep i pun osjećaja govor br. Lončara, težaka-radnika iz Prekoga. Zbor se završio pjevanjem orlovske himne i „Lijepje naše“ te zanosnim klicanjem „Bog živi“.

U 5 1/2 sati slijedio je najavljeni nastup. Divan je bio prizor vidjeti ne stoline, nego hiljade očiju uprtih u ravan prostor pred Hotelom Mašina na obali, ograđen zelenilom i hrvatskim i jugoslavenskim zastavama. Na počasnom mjestu vidjeli smo sreskog poglavara g. dra Antu Rajevića sa njegovim doglavnikom g. Gašpićem te vodstvo Orla i Okružja, dok je s podignute tribine dirigirao s vježbama načelnik br. dr. Vj. Vučić. Sakupljeno mnoštvo je nestrpljivo iščekivalo početak.

Kad se pojavilo muško i žensko članstvo, da pozdravi ugledne goste i braću, glazba je odsvirala najprije trohminu, pak orlovsku himnu, svi prisutni su ustali ogoljavi na noge, a Orli i Orlice su ostali nepomični u pozoru. Zatim je slijedilo 8 točaka programa, koje su ispunile sve kategorije svojim članskim i simboličkim vježbama, kolom i piramidom. Prvi su nastupili i istakli se mladi junaci sa svojim vježbama sa zastavicama. Zatim je žensko članstvo i ženski nastup u dva kola odigralo „Orličko kolo“, koje je općaralo sve prisutne koliko lakoćom poskoka i elegancijom kretanja, toliko ljepotom riječi i zvoničkim pjevanjem Orlica u njihovim prekrasno vezenim bluzama. Slijedile su vježbe najprije ženskog, pak muškog nastupaju za g. 1925. Članice su nastupile sa simboličkim vježbama „Dalmatinski šajkaš“ i „Tri dobe česke zemlje“, koje su se jako svidjele svoj publici kao najljepša točka programa, pak su i pobrale buran aplauz, a načelnica sestra D. Crnogača bila darovana krasnom kitom cvijeća. 40 članova — među kojima 12 Prečana — nastupilo je sa vježbama za g. 1925. koje su muževnom krepkoćom i osobitom preciznošću izveli. Slijedila je još piramida od 17 članova u formi križa prikazujući lozinku Orla i Orlice, koja je bila od osobitog efekta na sve prisutne. Nastup se završio mimohodom svih kategorija članstva. Glazba je odsvirala orlovsku himnu, a br. P. Doko zahvalio svima na bratskom dočeku i ponovno istakao svrhu „Orla“, da obnovi i preporodi sav naš narod, te pozvao svu braću na veliki orlovski slet 8. i 9. kolovoza u Šibenik, da im se odužimo za ovako srdačno gostoprimstvo. Na

koncu bio je i načelnik br. dr. Vučić, darovan lijepom kitom cvijeća radi ovako uspješnog nastupa. Pjevački zbor je zatim otpjevao „Za dom mill“ i jednu vrlo zgodnu šaljivu slovensku pjesmu te orlovsku himnu. Oko 8 1/2 sati rastala su se braća i sestre. Najprije su otputovali salski Orlovi i Orlice, a zatim šibenski i murterski svojim parobrodom „Kvarner“ uz pucanje mužara, pjevanje, klicanje i paljenje vatrometa.

Putovanje za Šibenik bilo je prekrasno, jer sva srca bijahu razdragana doživljajima minuloga dana. Pjevanju i veselju ne bijaše ni kraja ni konca. Vršak iznenađenja i veselja bijaše, kad iza dugoga niza gorućih grmova opazismo novi skup rasvijetljenih klisura u murterskoj uvali „Vučigrade“. Vatra do vatre odsjevujući u moru davala je osobiti timbar čistoj lipanjskoj noći i vedrini razdraganih srdaca, iz kojih se orio urnebesni „Bog živi“! Kad se rastasmo s našom braćom iz Murtera, odjednom opazismo vatreni vijenac, koji je okruživao glavicu i na njoj ubavu crkvicu. Iza nbrojenih pozdrava i mrmorenja valova izgubi nam se taj divni prizor pred očima, ali ostade neizbrisiv u duši.

U dva sata po noći stigismo napokon u Šibenik. Noćnu tišinu prekidahu svirka glazbe, vatrometi i pjevanje orl. koračnice i himne, našto se svi iskrcashe i u pratnji glazbe stigoše na Poljanu, gdje se na poziv br. načelnika dr. Vj. Vučića razidoše uz bratski pozdrav „Bog živi“!

Razidosmo se, ali trajna uspomena na ovaj naš prvi izlet u Preko ostala nam je neizbrisiva, jer nas podsjeća, kakvim plodovima rada istinskak lju bav i bratstvo. Braći Prečanima poručujemo, neka zadrže u sebi žive utiske toga za nas i za njih velikoga dana, koji je prošao na udivljenju svijui mirno, svečano, dostojanstveno i bez ikakvog incidenta, na čemu neka je također čast i onim stanovnicima Preka, koji, i ako ne misle kao i mi, ali su se ipak znali uzdržati na svojoj visini, zatomići svoja čuvstva i s poštovanjem gledati ono, što je poštovanja vrijedno.

Orlovi! Snažna krila dignite,
Pak iz tame k svijetlu sunca
rod svoj dignite!!!
Bog živi!

Katolici! Mislite na potrebu katoličkog dnevnika!

NEKOLIKO GLOSA.

Dragi moj!

Ne bih htio da ovo nekoliko redaka primiš kao nekakav prikaz izleta hrvatskih Orlova u Preko. To ne bi ni ni Ti htio. Pa neka budu samo kratkim glosama — zapisima. Veselit će Te zapisci jednoga Krekovca.

Generacija dvadesetoga vijeka se strašno udaljila od naroda. Takva konstatacija će se u vijeku takozvane „demokratije“ učiniti mnogima smionom. No to ona nije. Zaboravili su naši ljudi, što znači živjeti s narodom. Njegov život, njegovu siromaštvo, njegova ljudska pogažena prava — to je danas previse tude. Jedan „profesor“ je nazvao pred par dana jednu organizaciju, kojoj je na čelu stajao dr. Petar Rogulja — čovjek, što je za crnih godina 1917. i 1918. lično vodao i tetošio putem gladnu slovenačku, hrvatsku i srpsku djecu iz Štete, Dalmacije i Bosne u bogate banovinske krajeve — austrijanskom! Takovim imenom nazvao je taj gospodin organizaciju, kojoj pripada i

mrtvi fra Didak Buntić, koji je sve dane svoje muževne dobe utrošio u prosvjećivanju siromašnoga hercegovačkog seljaka! A da upotpunim ovaj vijenac ljubavi prema narodu i njegovim sinovima, evo Ti i ove: jedna sirota bez roditelja i imanja odalacena je sa jedne srednje škole. Kao jedna motivacija za to izvaličilo se i to, što je ta sirota nepravdano izostala nekoliko dana iz škole, a pri tom se cinički nije ni čula ni uvažila okolnost, da je ta sirota, koja nema direktorskih plata, šila za Tijelovo svojoj maloj braći opremu!

Bilo je i više takvih zgoda. Ta sam politički život bi Ti pružio dosta materijala za tu tvrdnju. I zato vjeruj, da je moje najveće veselje bilo, kad je rod mornara, ribara i težaka pozdravljan sa pristupim oduševljenjem naše orlovske redove. Duboko je moralo da takne ljudsku dušu, kad su naše hrvatske ribarske matere trgale iz limenih lonaca žive strukove garofula, da pospu svoju djecu. I to nije bilo namješteno ni pozerski. I onda mi je palo na pamet, kako je jedan

srednjoškolski direktor u Šibeniku zabranilo ex offio svojim studentima, ponajviše djeci četvrtoga staleža, da učestvuju u orlovskim slavama i time zabranilo narodnoj djeci, da dođu k njemu i da vide svoje domove, u kojima stanuju zdravi, pa makar siromašni težački ljudi.

Orao je demokratska organizacija. I to je jedna od njegovih bitnih crta. Demokratska po svome programu, koji znači sve. Demokratska i po svome nastupu, koji ne diže službeni aparat na noge i koji ne živi od subvencija. Priprosti naši momci u Prekome su okitili i uredili vježbalište na priprost i lijep način. Razgovarali su s nama prostodušno i bratski, a da nijesmo mogli opaziti išta, što bi bilo ukočeno ili neskladno. Demokracija je vladala i onda, kad je oduševljeno govorio kraj akademski izobraženoga druga težački sin. Govorili smo od srca k srcu. Naši su nas drugovi dobro razumjeli. Nijesmo im drobili o visokom patriotizmu zastavnikarpi i zastavnika-cunjara, nego o našem životu. I to su naši drugovi

dobro shvatili. Shvatili su, da je naše zemaljsko življenje teško i da trebamo mnogo dobrote, mnogo pravdnosti i ljubavi, ako hoćemo da u velikoj socijalnoj zajednici vlada sklad. Shvatili su, da ne će unijeti u naše domove dobrote ni ljubavi manire trivija, bati-naško huškanje ni ona dva poklika, što ih je u kasnu noć nemoćan bijes pustio s usta, kad su orlovske čete bile postrojene na šibenskoj obali.

Prošao je dakle opet jedan dan vedar i lijep, a dolazi ljeto, koje će dati orlovskim skupinama još više impulsa, koji će znatno ojačati orlovske redove. Počeci su bili maleni, pritisak je bio velik. No oni, koji nas nijesu voljeli, nijesu mogli ništa. Nijesmo nikad bili intolerantni. Samo smo tvrdvo vjerovali, da će pobijediti naš program i da se uzalud trude oni, koji bi htjeli imati štrebere, šufte, lopove, jer će demokratija, koju ima Orao na svojoj zastavi, ipak pobijediti. Za to jamče jasan program i svijest te sve želje, kojima su u nedjelju 14. o. mj. pratile težačke matere u Prekome svoje sinove. B. D.

Pogled sa Kamenara.

Inicijativom društva Šubičevac gosp. je Luka Miličić, nadučitelj crničke škole, izradio vrlo precizno i sa mnogo strpljivosti geografsku kartu: Pogled sa Kamenara. Mjerilo 1:75.000, 105×72 cm. Obuhvaća prostor unutar Vrane, Filipjakova, Biograda, dijela Pašmana i Kornatskih (Krunskih) otoka, Žirja, Rogoznice, Trogira, Labina, Moseč-planine, Markovca, samostana Arhandelovca na Krci i Ostrovice. Posebnim su bojama označene vode i more, kopno, mejaši općina i srezova, gradova, varošica i odlomaka, kao i pravci, koji označuju zračnu liniju od Kamenara na sve četiri strane.

Preko Rupina ili Piska za 20 časa ili laganim korakom za 30 časa stigneš na Kamenar, na visini od 257m, kod duboke jame, gdje su u srednjem vijeku straže stražile. Odatle je divan, veličanstven i impozantan pogled, kakvog je teško naći širom bijelog svijeta. Pred tobom je sinje more, koje se amo i tamo zavuklo među kopno poput jezeraca, koja je nalila Božja ruka. Bezbrojni se otoci, otočići i oštrice kupaju u moru. Sve uza nj gledaš naprama Betini mrku Tušticu goru (112 m), Bikaricu (156) na tankome Kornatu, otočić Smokvicu pred njim (95), selo Tribunaj sa bijelom crkvicom na brjegu, zbijene kuće Vodica, koje se u moru odrazuju, pojedine stanove na otoku Prviču prema Srimu. Eno našega kupališta Jadrije pred konalom, tihl otok Zmajan, ponosna Straža (117) na Žirju, Klepac (170) nad pitomim Zlarinom, milovidna Mandalina u sigurnoj našoj luci. Tamo daleko, daleko, 78 km zračne linije, vidiš otočić sv. Andrije kod Visa! Mali i prenapučeni Krapanj sa svojim zelenim borikom skupio se blizu kopna. Šumovita Oštrica, negda zaklonište puka i blaga, pružila se duboko u more. Dolje se uljuljao u moru mali Primošten, a u uvali Morinja uz vodu kao ogledalo sniva Jadrtovac.

Baciš li pogled na kopno, eto ti sijaset planina. Preko vinorodnog Donjeg Polja leži debela Konoba (510); dalje je Vitrenjak (525) i gorda Boraja (677). Na Vilaji je goli Trešnjak (735), tamo Jaklina (504), blizu Perkočića. Na obzoru je div Mosor, tamo iza Splita, 60 km zračne linije! Nad Danišom Kraljice digla se Velika Glava (544). Lijepo se poredala tri brda planine Trtar: Krtolin (500),

Trtar (496) i Debeljak (344). Trtar je najveća gora prema sjevernoj Dalmaciji. Panorama sa Trtra neizreciva je atrakcija za svakoga turistu i prijatelja prirode. Od Šibenika državnim cestom šest km i jedan pješke po lijepom putu stigneš na Debeljak. — Preko Trtra proleći ti pogled do dvije najveće kvote Promine (1148 i 1029) zračnom linijom 29 km! Na lijevo amo bliže vidiš milovidnu glavicu Pomišljaj sa svojom crkvicom. Preko mirnog Pruklijskog jezera (zapravo mora) eno se sunća selo Rasline. Povrh slavnoga Bribira gleda te sv. Aćim i Ana (300). Preko Mostina strši junačka Ostrovia (406). Eno usred Ravnih Kotara crkva u Lišanima. Daleko 50—60 km zračne linije vidiš nizove Velebitskih gora! Oko ti otpočiva po bijelim kućama Stankovaca, koje su se okupile oko zvonika. U dno Šibenske luke zgrušilo se selo Zaton. Nešto na lijevo bijeli se zavjetna crkva na milovidnom Okitu.

Sva ova mjesta i vrhovi, koje spomenusmo, označeni su na karti linijom. Kad se karte bude producirala, moći će se svatko, tko se popne na Kamenar, sam orijentirati i potražiti ih. Osim toga na karti su nacrtane sve varoši, sela i odlomci, pogotovo što su bliže Šibeniku. Označeni su također puti željeznice, pa državne ceste sa kilometrima dalečina, kolni putevi i razni puteljci do ovih i onih mjesta. Zbog turista svagdje su zabilježeni bunari, lokve, pećine i nekoje razvaline.

Ova je karta izrađena sa svrhom, da se građanstvo, osobito mladež, oduševi za prirodne ljepote šibenske okolice. Oni, koji sveder žive među gradskim ulicama, ni ne slute, kakve su Božje divote u našoj blizini. Promislimo! Sa Kamenara gledaš Velebit i Vis, duljina je od kojih 140 km zračne linije. Recite, gdje što slično možete vidjeti? Nijesu li ovdješnje ljepote ugodnije i veličanstvenije nego li one — budi dozvoljeno reći — sa splitskog Marjana, koji je alem kamen Dalmacije?

... No nama treba više smisla, zanosa, poticaja i novčanih sredstava ... Treba nam podići društvo Šubičevac, koje je prvo pozvano za veliko djelo ... Pomožite ga svi!

Krsto Stošić,
tajnik „Šubičevca“

Štrajk paških solara.

U prošli petak primili smo iz Paga ovu vijest:

Danas su radnici u paškim solinama, organizirani u Jugoslavenskom Strukovnom Savezu, stupili u štrajk. U zadnje vrijeme položaj radnika se pogoršao. Zatraženo su povišenje nadnica, ali ih Beograd nije htio dati, pa su stoga radnici stupili u štrajk, koji je za sve radnike organizovao JSS. Veliki župan dr Perović i sreski poglavar dr Kraljić su pokušali intervenirati, ali bez uspjeha. Radnici su dobro organizovani te dovoljno materijalno jaki da izdrže štrajk, koji će, ako Uprava Monopola ne udovolji malim radničkim zahtjevima te štrajk dulje potraje, učiniti, da erar bude oštećen za 5 do 10 milijuna dinara.

Dotle naš izvjestitelj. Vijest je previše kratka, da bismo mogli dobro uočiti sve okolnosti, koje su natjerale radnike — prezreni četvrti stalež — na štrajk. No imamo i previše dovoljnih dokaza o nevoljnom stanju

paških solara. Visina nadnica je takva, da s njom ne može radnik da udovolji potrebama svoga životnog minimuma. Pri ruci nam je jedan tabelarni prikaz životnog minimuma jedne obitelji od petero članova. Taj prikaz je pomno analizirao sve najuže životne potrebe takve radničke obitelji. Po njemu za samo odijelo i hranu (bez stanarine!) treba toj obitelji mjesečno za pristojno čovječje življenje 2.171,25 dinara! Poslije rata skupoća je konstantno rasla, te ni poboljšanje dinara nije moglo obaliti cijene. A radničke su plaće paških solara bile upravo mizerne. Dok nije strukovni pokret kršćanskosocijalističkog radništva došao do Dalmacije, ovi su imali nadnice od 12—15 dinara dnevno. Kasnije su te nadnice povišene na 30 dinara, a JSS je uspio, da ih još više podigne. No to je sve bilo vrlo malo, te je radništvo moralo da stupi u štrajk, koji je zadnje očajno sredstvo i koji se ne može uzeti kao šport.

Paške soline su vlasništvo države i baš ta okolnost je u općoj klasnoj borbi vrlo loša po naše radništvo. Ako država postupa s radništvom kao koji kapitalist, onda se radnik ne može nadati boljemu ni od drugih privatnih kapitalističkih društava. Država mora da nastoji da na svakom koraku pomaže svojim državljanima te da sa razna socijalnu bijedu. Čini se, da državni odlučujući faktori nijesu to dovoljno shvatili, a baš u ovom najno-

vijem primjeru socijalne bijede, kad se 600 radnika, dakle 600 porodica bori za najniža čovječja prava, morali bi to shvatiti te udovoljiti malim radničkim zahtjevima, jer inače svi uredi za osiguranje radnika, inspekcije rada, radničko zakonodavstvo i samo ministarstvo socijalne politike nemaju razloga za opstanak. Stoga neka država u štrajku paških solara intervenira te udovolji njihovim potrebama.

Nadzor nad prosvjetnim društvima.

U jednom od zadnjih brojeva pozabavili smo se sa raspisom Ministarstva Prosvjete, kojim se određuje nadzor nad prosvjetnim društvima, i donijeli iscrpivi izvadak iz jednog temeljitog članka „Samouprave“, koja je onaj raspis podvrgla zasluženoj oštroj kritici.

Ministarstvo Prosvjete našlo se prinudeno, da dađe „jedno potrebno objašnjenje“ vrhu svoga raspisa. To je objašnjenje donijela „Samouprava“ u broju od 6. o. mj. bez komentara a sa izjavom, da ga donosi po želji Ministarstva Prosvjete.

Radi se o jednom objašnjenju, koje ama ništa ne objašnjava. U njemu se kaže, da je raspis bio izdan povodom toga, što mnoga prosvjetna društva nijesu podnijela Ministarstvu prosvjete svoja pravila na odobrenje i što su se u neke narodne knjižnice počele unositi neodobrene i nepodesne knjige. Dakle, kako vidite, raspis nije imao ni drugog povoda, a potom ni druge svrhe.

Dalje „objašnjenje“ kaže, da raspisom „nije dodirnuto vjersko pitanje“, pošto se raspisom „ne dodiruju vjerska, nego samo prosvjetna društva. Njime se baš ide protiv vjerske podojnosti u prosvjetnim društvima.“

Kako se iz ovoga citata vidi, teško je razumjeti, što se u objašnjenju hoće da kaže. Naprije bi trebalo, da nam se rastumače, što razumijeva raspis pod imenom prosvjetnih društava. Objasnenje nam spominje narodne knjižnice, koje da šire zle knji-

ge. Pošto ima knjižnica svakih vrsti, trebalo bi da nam se i tu kaže, koje knjižnice Ministarstvo smatra „narodnim“ te ih podvrgava svojoj osobitoj pažnji. „Prosvjetno društvo“, to je tako općeniti naziv, da se pod njim može razumijevati svako kulturno, umjetničko, vjersko, pripomoćno, zabavno, sportsko društvo i t. d. i t. d. Ima bezbroj različitih društava sa tačno opredjeljenim ciljem, ali sa kulturno-prosvjetnom podlogom.

Na koncu od takvih društava nišani „objašnjenje“, nije dano razabrati. Izgleda, da raspis rješenoje ovoga pitanja prepušta praksi. I tadi toga je u suštini bila ustala „Samouprava“ sa poznatim člankom. „Objašnjenje“ nije nego potvrda svega onoga, što je „Samouprava“ pisala, i opravdava potpuno sve one bojazni, koje su nastale u svim slojevima našega naroda.

Na koncu pak objašnjenje kaže, da Ministarstvu Prosvjete nije poznato, da se zabranjivao rad u katoličkim društvima. „Ako je bilo takvih slučajeva, onda je to trebalo dostaviti Ministarstvu Prosvjete sa naznačenjem: ko je, gdje i kada to uradio.“ Ovo je sasvim lijepo rečeno.

Ovakó, vidite, nije ništa poznato ni o Marijinim kongregacijama, ni o raznim zabranama u pogledu skoro svih katoličkih udruženja! Sve žalbe nijesu valjda još tamo doprle, i ako datiraju neke i od više godina! Možda u njima nije bilo tačno naznačeno: ko je, gdje i kada to uradio....!

Naši dopisi.

BRBINJ (Dugi otok), koncem svibnja.

Brbinj ima dva imena. Za sve uredje Brbinj je Birbinj ili Birbinje, pa zato mnogo naših listova ide i u Birbinje. Za Jadransku plovidbu Brbinj je uvijek samo „Jaz“. Listovi adresirani na „Jaz“ zalutaju u Molat ili drugamo, gdje se nalazi koji jaz. Toliko smo puta pisali upravi „Jadróplova“, da na svojim tiskanim prugama zabaci „Jaz“, a ostavi pravo ime Brbinj! To im ne ide nikako u glavu. A što je jaz? To nije nikakva životinja, nego to vam je ime uvale, gdje parobrod pristaje u selo Brbinj, a selo „Jaz“ ne postoji bar na Dugom otoku.

Znanstvena ekspedicija. Ovih je dana ovamo prispjela jedna naša ekspedicija u znanstvene svrhe na ratnom parobrodicu „Ustrajni“. Nakanili su proučiti Dugi otok sa historičke, malakološke, zoološke i t. d. strane. Poglavito pomno razgledaju „Strašnu peć“, špilju, koja je nedavno bila dobro poznata, te su se i putnici navraćali u nju, da je vide. Trebalo bi joj popraviti gvozdena vrata i unutra na nekoliko mjesta postaviti drvene stube, onda bi bila pristupačna i turistima. Njihov će naučni rad biti objelodanjen u izdanjima Jugoslavenske akademije u Zagrebu od odbora „Naša zemlja“. — Sve hoće da vide, a toliko će toga ostati, što ne će

zapaziti. Što je pak najglavnije, toga ne će nitko zapaziti. Kako žive ljudi i koje su naše potrebe? To je najvažnije i najinteresantnije. Stalni smo, da nitko toga ne će spomenuti.

Mješcanin.

MURTER, 4. lipnja.

Za dnevnu poštansku vezu. Sad imamo na Tijesno parobrod svaki dan, a poštu samo triput sedmično. Neka se provodi, da nam pošta dolazi dnevno, kako je to bilo prije rata. Ovaj nam zastoj škodi. U selu uz uredje škole, trgovce imamo i Uljarnu, koja dnevno dopisuje i potrebuje dnevnih vijesti i informacija.

Vjenčanje. Naš brat Orao Stipe Šimat 24. pr. mj. vjenčao se sa Cvitom Vodopija, Mladencima čestitamo!

Neredovito isplaćivanje činovničkih beriva. I na našem Poreznom Uredu u Tijesnome vrlo neredovito se isplaćuju mjesečna beriva činovnicima, učiteljima i svećenima. Za svibanj isplaćeno je nekima tek 26. svibnja, a za lipanj do danas još nitko nije ništa primio. Zašto se to već jednom ne uredi?

Orao.

Zla štampa je gora od požara i poplave:

pazi, da ti se ne uvuče pod krov duše, jer će pokupiti pakleni harač i ostaviti pusto garšite, uništiti u njoj mir i zadovoljstvo i satri vjeru u Boga.

Bježi od zle štampe kao od najvećeg neprijatelja!

Iz naših krajeva.

POLJOPRIVREDNA IZLOŽBA KNINU. Ministarstvo poljoprivrede sada odobrilo je, da se na jesen izloži sreska poljoprivredna izložba sarskih i povrtarskih proizvoda za Dalmaciju u Kninu. Odboru za pripremanje izložbe staviti će se na raspolaganje 20.000 dinara za nagrađivanje izlagača. Troškove oko prikupljanja i prenosa izložbenih predmeta snosit će općinski srez ili općina, iz kojih budu nastojali izlagači.

JUBILEJ DRA RAČIĆA. 16. o. mj. izvršilo se dvadeset i pet godina, da *sub auspiciis* kralja promoviran u sbrucku na čast doktora sveukupne medicine dr Jakša Račić, jedan od prvih medicinskih učenjaka. U častu su taj jubilej proslavili na svečan način, a za kratko vrijeme sakupljeno je za njegov Marjan preko 110 hiljada dinara.

JADRANSKO - PODUNAVSKA

BANKA je odlučila da zatvori neke nerentabilne podružnice. Tako će biti skoro zatvorene neke podružnice u Sloveniji, a u Dalmaciji 24. o. mj. zatvara se podružnica u Korčuli.

OPCINSKI IZBORI raspisani su za sve općine donjo-miholjačkog kotara u Slavoniji.

ZBOG VELEIZDAJE provedena je istraga protiv dra Waltera Riebla, odvjetnika u Celju te poznatog vođe Nijemaca. Riebl je naime bio poslao svom drugu dru Epsteinu u Pragu jedan memorandum u formi brošure, koji su štajerski Nijemci spremali za Ligu Naroda, da ga upotpuni svojim bilješkama. Dr Epstein je to učinio, ali je policija na povratku pošiljku na pošti zaplijenila te je otkrila dragocjen materijal o strašnom rovarstvu Nijemaca protiv naše države i otpočela istragu protiv Riebla radi veleizdaje.

Iz Šibenika i okolice.

Š POROTNO ZASJEDANJE za područje zadarskog suda otvoreno je sutorak.

Š VJEKOSLAV SPINČIĆ U ŠIBENIKU. Prošle sedmice boravio je našem gradu dugogodišnji nar. zastupnik istarskih Hrvata u Carevinom Vijeću u Beču profesor Vjekoslav Spinčić. Prof. Spinčić se zadržao od svoje rodbine te je ujedno posjetio svoga prijatelja i bivšeg zastupnika drugu dra Antu Dulibića. U srijedu poslije podne otputovao je u Split.

Š OTVOREN SPOJ SA HRVATKOM. U petak uveče stigli su veći vlakom iz Zagreba prvi vozičari zagrebačke direkcije sa ravnateljstvom oblasne željezničke direkcije u Zagrebu g. Dimitrijem Jovanovićem. Prve su tračnice kod Knina postavljene 11. o. mj., tako da će svečani otvor biti skorih dana.

Š REKRUTACIJA. U ponedjeljak počelo novačenje momaka rođenih 1905. g. kao i pregled onih, koji su u posljednjih godina proglašeni privremeno sposobnima. Novačenje se vršilo u općem redu. Uzeto je u vojništvo od 70 postotaka pregledanih.

Š NA UVAŽENJE! Zbog množine građevnog gradiva morali smo i protiv naše volje ispustiti velik broj vijesti u opis. Mi ćemo sve, što još bude uvela, donijeti u slijedećem broju.

Š U ZNAK PROTESTA protiv iznenađenice Antice Ostojić darovao mjesnom Hrv. kat. „Orlu“ dr Vjekoslav Račić din. 100. — Uprava mu harno odvaljuje.

Š PRIJAVE ZA „ORAO“. Iza uspjeha izleta u Preko u gradu vlada ve-

liki interes za orlovstvo, pak se dnevno javljaju novi članovi i članice. Prijave za nove članove prima društveni tajnik br. don Frane Grandov ili blagajnik br. Grgo Radić, a za nove članice duh. vođa Orlica br. don Ante Radić.

Š JEDNA SLIKA G. J. STOJČIĆA. Ovaj naš sugrađanin, upravnik pošte i brzjava u Boci Kotorskoj, izradio je novu sliku *Uznešenje Marijino* na zastavi za poznato svetište od Škrpčela kod Perasta. Slika je velika dva i po metra, u živim i krasnim bojama. Sretna je kompozicija. Bl. Djevica diže se u nebo, a njezinu blaženost otkriva preobraženo lice i laki kretanje ruku. Dva veća anđela i nekoliko malih kruže oko Nje. Zastavu je najsvetčanije blagoslovio 15. maja kotorski biskup presvj. Uccellini. Radujemo se, da je ovaj marni trud g. Jere Stojčića tako lijepo uspio. — K. S.

Š OTVARANJE PRUGE KNIN-GRACAC. Beogradska „Samouprava“ od 5. t. mj. javlja: „Ministarstvo saobraćaja odlučilo je, da do kraja ovoga mjeseca otvori saobraćaj na novoj lčkoj pruzi. Svečano otvaranje lčke pruge treba da se izvrši na Vidovdan 28. t. mj. Prvi pokusni voz proći će ovom novom prugom još iduće nedjelje, pošto je pruga već potpuno dovršena.“

Š SUD ZA STANOVE. Ministar socijalne politike je postavio za predsjednika prvostepenog Suda za stanove za grad Šibenik i srez šibenski vladinog savjetnika g. Rudolfa Mandića, a njegovim zamjenikom višeg sreskog povjerenika g. B. Kukulića, za sudije sud. savjetnika dr Antu Buzolića i dr

Vicu Iljadica, a za njihove zamjenike sudije Dinka Pajalića i Stanka Rodića.

Š ISELJENICI griješe često, kad odlaze u luku ukrcaja, da se ne prijave prije toga u Šibeniku Agenciji društva, s kojim putuju, nego prosljede bez daljnega za Split ili Trst. Radi toga mogu imati neprilika, jer nisu obaviješteni o zadnjim zahtjevima vlasti bilo naših ili zemlje, u koju sele, a k tomu gube još i novčano, jer plate sami put iz Šibenika do luke ukrcaja, dok, kada se prijave agenciji, put iz Šibenika već ide na teret društva, a da iseljenik ne plati ništa više od onoga, što plati i u luci ukrcaja. Preporuča se iseljenicima, da se uvijek prijave prije odlaska agenciji - Cosulich Line, Šibenik, Josip Jadronja.

Š TAKSA ZA ISPITE. Ministarstvo Prosvjete dalo je naređenje, prema kojemu su bitno povećani iznosi, koji se imadu platiti u ime takse za polaganje ispita. Ispitne takse za realnu gimnaziju variraju od 890 do 1390 dinara, a za klasičnu gimnaziju od 1190 do 1530 dinara. Za niži tečajni ispit taksa iznosi za privatne učenike 1010 dinara, a za viši tečajni ispit 1470 dinara. — Ipak malo previše! Na ovaj se način siromašnijim slojevima onemogućuje školovanje.

Š PRIVATNI ISPITI na mjesnoj gimnaziji i realnoj gimnaziji počinju 18. t. mj. Molbe se imaju prikazati najkasnije do 15. direkciji zavoda, a moraju biti propisano taksirane, i to za svaki niži razred, za koji se polaže, 65 Din., a za svaki viši razred po 85 Din. To isto vrijedi za malu i veliku maturu. Dosadašnji privatni učenici pomenutih zavoda imaju priložiti zadnju školsku svjedožbu i uvjerenje svoga nastavnika, da su proučili propisanu građu, a novi privatni učenici uvjerenje identičnosti sa fotografijom, krštenicom i školskim svjedožbama, kao i uvjerenja privatnih nastavnika.

Š ČLANOVI DRUŠTVA ZA SAOBRAĆAJ PUTNIKA treba da plate članarinu za godinu 1925. društvenom blagajniku g. Brunu Merlak kod Šibenske okružne banke, koji će im ispuniti iskaznicu i dati popis svih hotela i kupališta, u kojima članovi imaju popust. Tko se želi upisati, neka se također obrati gornjemu.

Š ŠPORTSKA SVEČANOST P-Š. K. „KRKA“ 7. t. mj. uspjela je vrlo lijepo. U 10 sati bio je priredan „Vermout d' honneur“ predstavnicima vlasti i društva, članovima dobrovoljstva, utemeljiteljima i kumama. Vermout d' honneur protekao je u otmjenom i familijarnom stilu. Predsjednik g. Dr Dragomir Montana pozdravivši uzvanike prikazao je napredak mladog kluba u prvoj godini njegovog opstanka i kako je klub svojim radom stekao

simpatiju cijelog građanstva, koju građanstvo pokazuje svakom prigodom plemenitom darežljivošću. Pozvan na dužnost, koju se nikako ne dade odgoditi, sažalio je, što ne može učestvovati prijepodnevoj svečanosti, te zamoli bivšeg predsjednika kluba g. Dr. Julija Gazzari, neka preuzme predsjedničku čast. G. Dr J. Gazzari svojim otmjenim govorom ocrtao je rad kluba u prvoj godini njegovog opstanka. Naglasio je, kako je ovaj plemeniti šport skopčan velikim troškovima i kako klub pri svakom novčanoj neprilici uvijek nalazi oslonu u građanstvu. Istaknuo je darežljivost Općinskog Upraviteljstva, koje svakom prilikom pripomaže klub, pak se i prilikom klubske svečanosti sjetilo kluba prinosom od Din. 500 želeći, da se i građanstvo povede primjerom darežljivosti općine, pozvao je uzvanike, neka pristupe počasnoj smotri lađa. Počasna smotra lađa bila je izvršena vrlo lijepo, pak je zato i popraćena pozdravima oduševljenja. Poslije podne bile su priredene utakmice „yole de mer“ četvorki. Prva tačka utakmice bio je Handicap na 1200 m. Četvorka „Jadrija“ (Lenoch. Machiedo, Veleglavac, Luetić) imala je 24 sekunde prednosti pred startom, dok je četvorka „Krka“ (Arneri, Bellotti Joško, Madirazza, Bellotti Miško, kormilar Belamarić Petar) imala 4 sekunde (jednu lađu prostora) prednosti. Četvorka „Dr Montana“ (Cvitković, Iljadica Petar, Vukadin, Kačić) nije bila „armana“ određenom momčadi, jer Luetić odsutan, Iljadica Dinko bolestan. „Jadrija“ stigla je prva na cilj, pozdravljena oduševljenjem gledalaca, dok je četvorka „Dr Montana“ stigla druga. Streljavi dolazak „Dr Montana“ na cilj zapanjio je gledaoce, koji momentano nijesu znali, koja je četvorka pobjedila, jer je stigla s jednom sekundom zakašnjenja. Svakako u handicapu najbolji rezultat imala je četvorka „Dr Montana“. — Vježba pomlatka u četvorkama bila je najinteresantnija tačka utakmice. Pomladak se na cijeloj pruzi istakao lijepim stilom veslanja, osobito pak momčad „Krke“ (Belamarić, Alujević, Mišković, Padelin). Nespretnošću četvrtog veslača nije stigla prva na cilj. Utakmica na 1200 m, pri kojoj je sa četvorkom „Krka“ imala da snajeluje momčad, koja će sudjelovati ovogodišnjim nacionalnim utakmicama, nije bila tako interesantna, jer Luetić i Iljadica D. nijesu učestvovali, a bili su zamijenjeni sa netreniranim Vukadinom i Veleglavcem, tako da četvorka „Dr Montana“ nije imala jake takmace. Priznati se mora, da se momčad „Dr. Montana“ (Arneri, Bellotti, Madirazza, Bellotti Miško) odlikovala na cijeloj pruzi lijepim stilom veslanja. Rezultati utakmice bili su dobri, a vrijeme je bilo nepovoljno. Tko je prisustvo-

Šteta, što se ne mogu svi mikrobi, koji se vrzu u ustima i šupljim zubima u naravi povećati. Mnogi bi se užasn timer, a osobito onaj, tko neće da uvidi, da usnu šupljinu treba bezuvjetno danomice i to više puta prati i čistiti antiseptičnom tekućinom, pa bi se čim prije svikli, da redovito i stalno njeguju usta i zube. Prašak ili pasta za zube apsolutno nisu dostatni u tu svrhu, jer ne mogu dospjeti u sabiralište truleži, šupljine u zubima, unutarnju stranu kutnjaka itd. To se može postići samo tako, ako se usta i zubi peru jednom zaista antiseptičnom vodom za usta. Odol je antiseptičan. Odol je bez dvojbe antiseptičan. Odol je potpuno antiseptičan.

vaio utakmicama, mogao se uvjeriti o lijepom stilu veslača, što najbolje može da karakteriše rad klubskog trenera g. Ivanova. Športska svečanost „Krke“ bila je lijepa manifestacija veslačkoga športa, kojoj je građanstvo po prvi put imalo prilike da sudjeluje. Preporučivši „Krki“, da češće pruži građanstvu ovakav športski užitek, želimo joj sreću u njezinoj plemenitom radu.

Š OBRTNA ZADRUGA GRAĐEVNIH I NJIMA SRODNIH OBRTA pozivlje sve svoje članove da pristupe na izvanrednu glavnu skupštinu, koja će se održati dneva 29. 6. 1925. u 10 sati prije podne u prostorijama Narodne kavane na Poljani Kralja Petra sa ovim dnevnim redom: 1. Izvještaj zadržara g. Nikole Ronca o glavnoj skupštini Saveza Hrvatskih Obrtnika; 2. Pitanje odnošaja ove zadruge prema Savezu Hrvatskih Obrtnika; 3. Eventualija. — Umoljavaju se i ostali obrtnici bez razlike, da izvole prisustvovati ovoj skupštini. — Predsjednik: N o v a k.

Š NOVI SLUŽBENI SPISKOSVI svih poštansko-telegrafsko-telefonskih stanica u kraljevini mogu se dobiti uz cijenu od din. 12.85 po svakom primjerku kod svih pošta u pokrajini.

Š DAROVI ĐAČKOM BISK. SJEMENIŠTU. Baštinici Krnić pk. Mate din. 10. Da počaste uspomenu pk. Ive Matulina: Don Hinko Brnetić i Frane Didović po din. 20. Don Ivan Katalinić, zač. kanonik i mitron. opat, din. 200. Mjesto čestitke preč. gosp. don Ivanu Kataliniću prigodom imenovanja zač. kanonikom: Mons. Ivan Mirić din. 30 te don Ante Madirazza din. 10. — Uprava harno zahvaljuje.

Š POŠTANSKA VIJEST. Ministarstvo Pošta riješenjem broj 25.502 od aprila 1925. javlja, da se nijedna reklamacija za pakete ne će uzimati u postupak, ako na potvrđenju prijema paketa (prijamnici), koji se želi reklamirati, ne bude od strane pošte naplaćena taksa, s molbom na objelodanjenje.

Š DAROVI „UBOŠKOM DOMU“. Da počaste uspomenu *Jere Ivankovića*: Braća Šupuk din. 200, Bianca Stipčević din. 30, Vladimir Kulić din. 15; Vinko Šupuk, prof. Ljubomir Nardini, prof. Jerolim Mirić, Ettore Zorzenoni i obitelj, dr. Šime Vlašić i dr. Julije Gazzari po din. 10. Prigodom godišnjice smrti svog oca *Šimuna Arasa*: Dunko Aras din. 15. Da počaste uspomenu *Ivana Matuline*: Simo Popović

din. 50; Sergie Rendić-Miočević, Niko Lalice i Marko Jakovljević po din. 20; Obitelj Šime Marušića, Marija ud. Radovniković i Stipe Scotti po din. 10. — Svima darovateljima Uprava harno zahvaljuje.

g NA ZAGREBAČKOJ BURZI notirale su jučer 5. o. mj. strane valute ovako: Dolar 56'85, talijanska lira 2.165, švicarski franak 11'18, engleska funta 280'85, čehoslovačka kruna 1'711, francuski franak 2'75.

g TRGOVINA S BUHAČEM je zadnjih dana bila nešto življa. Za staru robu se plaćalo 16-17 D, dočim je za novu bilo manje potražnje, tako da su se cijene kretale od 14-16 D (za otvoreni). Berba buhača je pri koncu. Vrst je srednje dobra, a po količini je buhača ove godine za 70% više od lani.

OBJAVA.

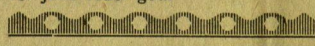
Monopolskom Stovarištu u Šibeniku potrebne su podesne prostorije za kancelarije i magazin. Ponudu treba dostaviti najdalje do konca juna t. g. ovom Stovarištu.

U ponudi treba, da bude označeno:

- 1) Ulica i broj, u kojoj se zgrada nalazi;
- 2) Od kakvog je materijala tvrdog, mešovito ili slabog;
- 3) Koliko ima prostorija: soba, magazina, za svaku napose njenu kubaturu;
- 4) Skicu celokupne zgrade tako, da se svaka prostorija može videti i na svakoj da se naznači: visina, širina i dužina;
- 5) Koliko je zgrada udaljena od parobrodarske i od željezničke stanice;
- 6) Kolika se godišnja kirija traži i kako da se plaća, mesečno ili tromesečno unapred;
- 7) Za koje se vreme i pod kakovim uslovima daje pod Zakup.

Zainteresovana lica, ako bi želela koju informaciju, mogu se obratiti svaki dan za vreme uredovnih satova kod Monopolskog Stovarišta u Šibeniku.

Iz kancelarije Monopolskog Stovarišta u Šibeniku M. S. Br. 900. 15. juna 1925. god.

PRVORAZREDNI ČAJNI MASLAC od pasteriziranog vrhnja sa zajamčenom trajnošću nudi uz najjeftinije dnevne cijene

I. MARIBORSKA MLJEKARNA ADOLF BERNHARD, MARIBOR,

Aleksandrova cesta 51.
Razašiljanje poštom na sve strane.
Na želju se prave komadi od 1/4 ili 1/8 kg.

MALI OGLASNIK.

Glasovir koncertni u dobrom stanju na prodaju je radi odlaska za samih 8.000 dinara. Obratiti se Upravi lista.

Kuća na 2 kata sa prostranom avlijom i udobnom konobom: čitavo jedno lijepo gospodarstvo na prodaju je. Obratiti se Upravi lista.

Više đaka ili učenica uzela bi na stan i hranu uz umjerene cijene bolja obitelji, koja bi očinski skrbila za njihov dobar uzgoj i marljivi nauk. Obratiti se Upravi lista.

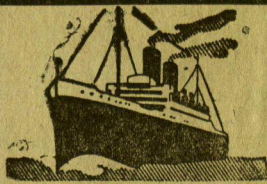
Traži se 2 sobe sa pokućstvom i uporabom kuhinje kod bolje obitelji. Obratiti se Dru Lorandu - Hotel de la Ville.

GOSPODARSKA ŠTEDIONICA

SPLIT

Rimska ul. 3. (kod Peristila). Telefon 363.

Prima uloške na knjižice i u tekućem računu te ih najpovoljnije ukamaćuje.

(Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos-Aires) da je polazak njihovih velikih prekookeanskih parobroda

Otprema putnika iz domaće luke SPLIT „COSULICH LINIJA“

Javlja ovim svim putnicima, koji su spremni za putovanje u JUŽNU AMERIKU

„Atlanta“ na 27. juna 1925. iz SPLIT-SKE LUKE (Dalmacija).

Parobrodi su moderno uređeni imadu dva vijka i vozu na naftu. Putnici su smješteni u poboljšanom trećem razredu, u trećem razredu kabina i u podpalublju. Svaki razred posjeduje moderno uređeni jedaći salon, salon za gospođe, kao i pušački salon. Putnicima stoji na raspolaganje cijeli parobrod, jer ne vozi putnika I. II. razr.

Od kolike je važnosti za naše putnike, što se mogu ukrcaiti u domaćoj luci, nije potrebno navadati - dosta je, što ne trpe velikih neugodnosti ni napora putujući po nekoliko dana preko stranih država, dok ne stignu u luku ukrcajanja, a osim toga mogu se na parobrodu služiti svojim materinskim jezikom.

Glede osiguranja mjesta te ostalih uputa treba se obratiti na „COSULICH LINIJU“.

Glavno zastupstvo za Kraljevinu Srba, Hrvata i Slovenaca

Telefon 24-98. J. G. Drašković - Zagreb Cesta, B' br. 3. ili na filijale u: Beogradu, Balkanska ul. 25. Ljubljani, Kolodvorska ul. 30. Velikom Bečkereku, Kralja Petra trg 4 ili Agenciji u:

Šibeniku, Josip Jadronja, obala Sušaku, Károlnska cesta 161 J. G. Ivošević, Splitu FRANJO KUKULIĆ, Gružu IVO LOVRIČEVIĆ, Metkoviću NIKICA CAREVIĆ.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA D. D. U LJUBLJANI

VLASTITA ZGRADA
GLAVNA ULICA 108.

PODRUŽNICA ŠIBENIK

BRZ. NASLOV GOSPOBANKA
TELEFON BR. 16. - NOĆNI 67.

Podružnice: Celje, Đakovo, Maribor, Novi Sad, Sarajevo, Sombor, Split.

Ispostava: Bled.

Dionička glavnica i pričuva preko Din. 15.000.000.

Ulošci nad Din. 150.000.000.

Ovlašteni prodavaoc srećaka državne lutrije.

Prima uloške na knjižice, te ih ukamaćuje najpovoljnije.

Oprema sve bankovne i burzovne poslove povoljno, točno i brzo.